

TRT

Časopis društva Kerini & Stritarji

KMALU BOMO SPET SKUPAJ – POMLAD JE PRED VRATI!

Tale uvodnik naj bi bil poleg zadnjih novic, ki jih tako ali tako dodajamo že med tiskom posamezne številke, da bi bili čim aktualnejši, napisan kot zadnji prispevek. In to tako, da bi povzel nekaj splošnega duha iz vsebin, ki jih izžarevajo članki v številki, ki je pred vami. Na žalost pa ni vedno ravno tako. Prispevki za tokratno številko še sploh niso vsi napisani oziroma še sploh niso prispeli, ko že z zamudo pišem te vrstice, da bi vam v prvih nekaj stvkih te številke Trt kot na pladnju za pokušino ponudil nekaj misli ali pa prevladujočih tonov naših tokratnih umotvorov.

Kaj je vzrok za tako slab odziv, ne ve najbrž niti "slogarca": splošna situacija, betežno vreme, pomanjkanje volje do sodelovanja v časopisu, nepomembnost in "breztežnost" pisanja v takle četrtletnik ali kaj...? Zdi se mi pravzaprav velika škoda, ker je krog dopisnikov precej ozek, čeprav smo srčno veseli vsakega prispevka in objavimo z navdušenjem skoraj vse, kar dobimo na našo uredniško mizo, da le zadosti minimumu izražanja v slovenskem jeziku. Drugače pa brez razburjanja popravimo, dopišemo, lektorsko pregledamo in "spoliramo" kar koli, samo da bi bilo čim več različnih sodelavcev od vsepovsod in iz vseh starostnih skupin. In smo seveda vedno odprti za vse pobude, izmišljotine, ideje, neumnosti in norosti. Pa tudi kritik, graj in peklenskih strojev se ne branimo: vse potrpežljivo prenesemo, samo da bi bila vsaka številka čim bolj zanimiva in informativna.

Zelo koristen in zvest ter zanesljiv sodelavec je naš Janez Banič, ki ima poleg raziskovalne sistematičnosti in potrpežljive natančnosti pri brskanju v arhivih za podatki o naših prednikih tudi pisateljsko žilico. Ko prebiram njegove prispevke, se mi vedno razvedri "nebo" – pa čeprav gre za zapis o pravkar preminulem članu. Tako zveneče melodije ter preprosta in neposredna človeška toplina, kot jih izžarevajo njegove zapisane besede, misli in stavki, niso prav pogoste. Pa še ta dobrodušna, rahlo samoironična humorna distanca do vsega, kar narisejo njegove besede, daje njegovim sporočilom življenjsko vedrino, preprostost in neposrednost. Seveda njegovih člankov tudi v tej številki ne manjka.

Hkrati boste v pričujoči številki našli tudi vrsto drugih, zelo zanimivih in priskrbenih prispevkov izpod "peres", zdaj raje natančneje računalniških tipkovnic, vrste naših sorodnikov, ki niso nič manj dragoceni, ker z različnimi pristopi in temi vedno z veseljem sporočajo ali komentirajo to ali ono iz pripovedi starejših, iz dokumentov, lastnih spominov iz bližnje ali bolj oddaljene preteklosti, pa sedanjosti in načrtov za prihodnost naše "velike družine".

Zato ne pozabite natančno prebrati tudi prvih obvestil o našem letošnjem tradicionalnem srečanju – pikniku, ki se ga vsi zelo veselimo in ga komaj čakamo. Spet bo veliko priložnosti za veselo druženje in spoznavanje drug drugega. Na svidenje 1. junija pri Lesu!

P. S. Najbrž sem bil pri pisanju pod vplivom vremena tako kot vsi ostali: danes, 7. marca, je prispevkov že preveč in bodo nekateri morali počakati do prihodnje številke. ■

Peter Povh, urednik

VSEBINA

⊗ Podoknici jubilantkama
Alenka Kerin

⊗ Kerinova Joža – 90 let
Janez Banič

⊗ Kako sem nosil krofe
Andrej Kerin

⊗ Program dela društva
Kerini & Stritarji
za leto 2002
Andrej Kerin

⊗ In memoriam Milči in
Mihi – Milanu Malnariču
Mirko Jančigaj

⊗ Moji stari mami v spomin
Gregor Cuzak

⊗ Poziv na piknik

⊗ Ob pikniku
Mirko Jančigaj

⊗ Ustvarjalni kotichek:
lončki za začimbe
Daša Kerin Cerkovnik

⊗ Otroški kotichek:
"Mravljica"
Maša Dornik

⊗ Anekdota
Zofka Longo/Janez Banič

JE TA ČLOVEK PA SVET ROJEN PODOKNIČI JUBILANTKAMA

Rojstvo, rojstni dnevi, cvetje, zdravice, čestitke, dobre želje, rojstnodnevna kosila – kdo neki ne pozna veselih obletnic – končno ima vsak svoj rojstni dan. A vendar so nekatere obletnice posebne – še zlasti tiste rojstnodnevne, okrogle obletnice.

Januarja 2002 smo med člani društva Kerini in Stritarji imeli kar dve, častitljivi in zelo okrogli obletnici – Milena Trost – 9. januarja – in Joža Kerin – 13. januarja – sta praznovali 90. rojstni dan. Ob takšnem jubileju si ne moremo kaj, da ne bi pripravili kakšnega prijaznega presenečenja.

Podoknice v Ljubljani niso prav pogost in značilen dogodek – sredi avtomobilskega hrupa, visokih hiš itn. Ampak Drejc in naši pevski kolegi iz zboru Lipa zelenela je so vedno za kakšno presenečenje in tako smo v zimsko mrzlem večeru – sreda je bila, 9. januarja – v ožjem izboru pevcev, pevk in pesmi podokničarji na Erjavčevi cesti presenetili in razveselili Mileno Trost in njene ožje sorodnike.

“Mam dro fletno navajeno zauber dekle” smo zapeli dvakrat – za boljši spomin, za boljši vtis, avtomobilskemu hrupu in mrazu navkljub.

Milena in njeni ožji sorodniki so nas ob mrzlem večeru pogreli z dobrim vinom in prigrizkom in pesem je stekla kar naprej. Drejc,

veli in spoznavali nove stare prijateljice in znance – saj veste, Ljubljana je majhna – in pevsko podprti z Marinko Strenar smo še lepše kakšno zapeli ... v veselje Milene in njenih dragih ... pa v naše zadovoljstvo, da lahko zapojemo ob takem častitljivem jubileju.

po naravi bas, je v bolj tenorski legi, a zelo doživeto odpel “En starček je živel”. Podokničarji smo se razži-

Marsikateri pevski kolega je na glas pomislil z rahlim pridihom “pristrčne nevoščljivosti” – kakšno razkošje življenja – živeti polno, kvalitetno življenje svojih 90 let – to je nekaj neprecenljivega in nedoumljivega.

Ko smo se živahno poslavljali z Erjavčeve, Milena ne pozabi reči: “Pozdravi Sonjo in oglasi naj se kaj!” “Hvala za klavirske skladbe iz tvojega arhiva – se že pridno učim,” sem se pohvalila ob slovesu.

Mileni smo v januarju zapeli še enkrat – žal tokrat v slovo ... 17. januarja na ljubljanskih Žalah, presunjeni ob nenadnem odhodu

Milena! Sonja te je obiskala – na Žalah je prižgala svečko, neda leč od velike smreke; in Lisztovo Ljubezensko sanjarjenje se bom zagotovo naučila do poletja ...

Spokojno nedeljsko popoldne v Ljubljani. Pri Starem Tišlerju, v stari, znameniti ljubljanski gostilni, je 13. januarja Joža Kerin v krogu ožjih sorodnic z rojstnodnevnim kosilom zaokrožila svoj 90. rojstni dan.

V Ljubljani se je spominjamo številni študenti – ekonomisti in ekonomistke –, skozi njene roke je šlo ničkoliko strokovne literature za naš študij v knjižnici na ekonomskem faksu, nekdam na Gregorčičevi cesti. In zakaj je ne bi nekateri “njeni” takratni študentje presenetili za rojstni dan s pesmijo. Tako, za posladek – po nedeljskem rojstnodnevnem kosilu.

Popoldanski podokničarji smo tokrat napolnili s pesmijo sobo pri Starem Tišlerju. Po nekaj kozarčkah vina in prigrizku smo se opogumili toliko, da smo prijazno vzpodbudili tudi slavljenko in njene drage gostje – Anico Jančigaj, Martino Podboj in druge –, da so zapele nam novo, neznano pe-

sem iz Podbočja ... Kaj hitro smo potegnili zraven, hitro nam je šla v uho, le besedilo nam kot ponavadi ponovno dela težave – zato bo potrebno še nekaj takih obletnic, da se bomo pevci in pevke iz Lipe priučili starih pesmi ...

Posebno izvedbo Pesmi o rojstvu je slavljenci zapel Saš – “Je ta človek na svet rojen”. Je njegova priljubljena pesem, ki jo sicer prepeva tudi kot podoknico v ljubljanski porodnišnici – novim mamicam. Ampak za Jožo je tudi 90 let – lahko kot novo rojstvo in življenje ... Še na mnogo srečnih dni ...

Moram priznati, da sem še posebej “navijala” za to pesem tudi iz lastnega egoističnega vzgiba – za svoj spomin na njegovo podoknico, ki jo je zapel ob rojstvu Daše v septembru leta 1972 in čez 29 let – julija 2001 – tudi ob rojstvu Daši-

nega Gašperja ...

In tako se kolesa življenja vrtijo – toliko zadovoljnejše, če jih poganjata tudi medsebojna ljubezen in sreča ... ■

Alenka Kerin

KERINOVA JOŽA – 90 LET

Ob tako častitljivem jubileju, kot je 90-letnica, človeku nehote zastaneta dih in roka. Kljub temu da vemo, da se je človeško življenje v zadnjem stoletju občutno podaljšalo, tako visoke obletnice vendarle še niso tako pogoste, da bi jih smeli odpraviti s kratko čestitko in pozdravom: "No, pa nasvidenje, saj se čez leto dni tako spet vidimo." Spravljajo nas v rahlo zadrego; čeprav samo kakšnih petnajst, dvajset let mlajši, nimamo njihovih izkušenj in ne vemo, kaj pravzaprav jubilent doživlja in kaj od nas pričakuje. Pri Joži, tej eminentni Kerinki, ni tako, vsaj zame ne. Toliko se poznavata, toliko smo skupaj, toliko se pogovarjamo, da mi v tem trenutku ni težko izreči, pravzaprav napisati besede, dveh v pozdrav in ji iskreno zaželeti še mnogo lepih doživetij. Morda kje na Velikem Osojniku, v Močilniku, na Križni gori, v Iški Dragi ali pa kje pod Gorjanci.

Če hočemo nekoga spoznati, je neizogibno, da se seznanimo z njegovim življenjepisom. To sem poskusil narediti tudi pri Joži, a moram priznati, da nisem zadovoljen s tistim, kar mi je od nje uspelo izvedeti. Joža namreč izredno nerada govori o sebi. Skromna je; preskromna. Pri njeni intelektualni razgledanosti in duhovni moči bi pričakoval, da se bo bolj z veseljem razdajala, posebno društvu Kerini in Stritarji, ki ga tako ceni in je sicer pripravljena zanj narediti vse. Po drugi strani je to naše društvo izredno ponosno nanjo in bi seveda rado ohranilo našim zanamcem čim popolnejšo Jožino podobo.

Otroških let se Joža rada spominja, čeprav je pri štirih letih padla z voza in ji je šlo čez obraz težko kolo. Na srečo se je to zgodilo na njivi, kjer se ji je glavica malo vtisnila v mehko zemljo, drugače bi mi najbrž nikoli ne vedeli za Jožo.

Še danes je ponosna, da se je sama naučila voziti kolo. Kerinovo dvorišče v Sv. Križu je bilo malo nagnjeno in tista "strmina" je zadoščala, da se je po njej spustila in naučila obvladovati ravnotežje. Tudi plavati se je naučila sama. Na Deročem, kjer Krka v resnici dere in te kar nosi.

V ljudsko šolo je Joža hodila seveda doma v Sv. Križu. Nato je obiskovala meščansko šolo, in sicer dve leti v Šmihelu pri Novem mestu in dve leti v Škofji Loki. Srednjo šolo je nadaljevala na liceju v Ljubljani, vendar je morala za peti razred delati sprejemni izpit. V Ljubljani je ostala dve leti, sedmi in osmi razred gimnazije je obiskovala v Novem mestu, kjer je tudi maturirala.

Njeno veselje je bilo slikanje. Peljala se je v Zagreb, kjer se je želela vpisati na likovno akademijo, ki je v Ljubljani takrat še ni bilo. Rekli so ji: "Včeraj smo zaključili vpis." Odpeljala se je v Ljubljano, kjer se je vpisala na romanistiko, ki jo je končala leta 1936. Po izobrazbi Joža ni samo romanistka, temveč prava poliglotka. Že v gimnaziji se je – zunaj rednega programa – učila nemščino in italijanščino. Poučevala je poleg franco-

ščine, italijanščine in latinščine tudi nemščino, ruščino in srbohrvaščino.

Njena prva pedagoška izkušnja je poučevanje nemščine na meščanski šoli v Ribnici, prvo pravo službo (državno) pa je dobila v mestu Krk na otoku Krku. Tam je eno leto na gimnaziji poučevala francoščino.

Iz Krka so jo poslali na gimnazijo v Bački Petrovac – med Slovake. Spomladi 1941, tik pred okupacijo, je prišla v Brežice. Nemci so jo aretirali in odpeljali na Hrvaško. V Samoboru se ji je nekako posrečilo izmuzniti se.

Prišla je domov v Sv. Križ, kjer se je kmalu vključila v osvobodilno gibanje. Konec novembra 1942 so jo skupaj z bratom Frenkom konfinirali v Kostanjevici, od koder je prišla v Novo mesto, tam pa so jo Italijani zaprli, obsodili na 12-letni zapor in odpeljali v Perugia. Tu je ostala do italijanske kapitulacije septembra 1943. Po naporni in zelo tvegani vožnji z vlakom se je pretolkla do Ljubljane, od tu pa preko Šentvida, Krškega in Kostanjevice domov.

Junija 1944 se je zgodil njen originalni odhod v partizane. V Trtah št. 5 marca 1997 smo ob njeni 85-letnici zapisali njene besede: "Partizani so odpeljali župnika Zupanca 14. junija 1944 neznano kam. Kaplan Gorše zbobna vaščane pod lipo in z grozečim glasom zapove: Od vsake hiše po eden mora po župnika čez Gorjance! – Tukaj je ta veseli dogodek! Meni je zaigralo srce, kaplan me pošilja v partizane! To skrivnost je zvedela le sestra Stana, za vaščane in naše odposlance so me partizani ugrabili."

Postala je partizanska učiteljica. Poučevala je v Semiču, Loškem Potoku, ponovno v Semiču, malo

pred koncem vojne pa so jo poklicali na prevajalski inštitut pri Slovenskem poročevalcu. Po ne navadnih partizanskih poteh je preko Ravne gore in Trsta prišla 9. maja 1945 v Ljubljano.

Po osvoboditvi je nekaj let poučevala ruščino na gimnaziji v Sevnici. Tam je bila tudi ravnateljica dijaškega internata. Sam sem v tistih letih študiral v Zagrebu in se spominjam, da je Joža prišla nekajkrat sama ali pa s kolegi z gimnazije v opero. Po Sevnici je prišla Ljubljana, najprej bežigrajska, nato viška gimnazija. Ampak nekje vmes je še Elbasan v Albaniji, kjer je eno leto v italijanščini poučevala Albance srbohrvaščino. (To je treba prebrati dvakrat, saj vem, ampak tako je bilo.)

V zgodnjih petdesetih letih je obiskovala bibliotekarski tečaj, naredila izpit za bibliotekarko in se zaposlila kot knjižničarka na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Po upokojitvi leta 1972 je še dolga leta delala po štiri ure na dan na Inštitutu za javno upravo.

Joža sama priznava, da učila ni posebno rada, a iz svoje izkušnje vem, da je bila dober pedagog. Pri teti Zalki me je spomladi 1944 vpeljala v latinščino, za katero mi je potem stari Cene dal odlično. Bolj kot poučevanje jo je privlačilo knjižničarsko delo. Seveda, bila je izrazit knjižni črv. Zanimala pa se je za vso umetnost, ne samo za literaturo, posebno še za gledališče in glasbo. Za vse umetniške stvaritve je imela visoka merila, povprečje je ni zadovoljevalo, tudi oblačila se je vedno z izbranim okusom, noblesa, tista fina kultura, ki ni dana vsakemu, jo je spremljala in jo spremlja povsod, kamor gre. Gre pa najrajši v naravo, zadnja leta pač posebno rada na znane izletniške točke v okolici Ljubljane, posebno še, če je tam kakšna dobra gostilna. Z Olgo sva v njeni družbi kajkrat uživala na izletih, ki bogve, če bi se jih sama domislila. Upam, da jih bomo naredili še kaj. ■

Janez Banič

KAKO SEM NOSIL KROFE

Cvrtje krofov je prava umetnost, ki se je danes ne loti veliko gospodinj. Veliko preprosteje je v trgovini kupiti industrijsko narejene dobrote. Ob letošnjem pustu se je ena od ljubljanskih pekarn hvalila, kako so jih spekli cel milijon, pri tem pa so porabili kar 20 ton marmelade.

Moja stara mama, Alojzija Stritar, ki sem jo jaz kot otrok prekrstil v Bako in smo jo potem do njene smrti vsi tako klicali, pa se je rada lotila umetnosti cvrtja pustnih dobrot. Sredi sedemdesetih let sva živela skupaj v bloku poleg hotela Lev: jaz nadebudni dijak in kasneje študent in ona pred kratkim ovdovela stara mama. Kar dobro sva vozila skupaj tistih sedem ali osem let, dokler se nisem poročil in se odselil. Zaradi peke krofov pa sva imela vsako leto manjši prepir.

Pravzaprav je bilo cvrtje krofov zanj nenavaden izziv, saj je bila ob tem početju vedno precej živčna. Že dan prej jo je skrbelo, kako ji bo uspelo. Potem se je lotila priprave testa, skrbno gnetla, pazila na pravilno vzhajanje in se končno lotila cvrtja. Meni so se seveda ob tem cedile sline in sem komaj čakal, kdaj bodo pripravljene in bom kakega deležen. Vendar se je večkrat zalomilo kot pa

ne. Včasih so se prismojili, velikokrat ni bilo pravega "kranceljna" okoli njih, včasih so se krofi med cvrtjem odprli, spet drugič pa niso bili prave velikosti. Prva peka praviloma ni bila uspešna, šele naslednji so bili tisti pravi.

Ampak največja sramota bi bilo priznati, da se krofi niso posrečili! Baka je uvedla nekakšno tradicijo, da so najlepše krofe dobili Povhovi, tj. družina moje tete, Bakine hčere Majde Povh, ki je živela v Šiški. Jaz, ki sem bil domač, sem tako dobil tiste "sfizene", prismojene, brez kranceljna. Uspеле krofe pa je Baka zložila v lično košarico in sem jih jaz moral z mestnim avtobusom dostaviti v Šiško. Pri tem pa tam nisem smel omeniti, kako se niso vsi posrečili.

Seveda sem med cvrtjem protestiral, se boril za kakšnega krofovskega lepota, toda Baka se ni dala. Jezen sem bil tudi, ker sem moral jaz nositi po Ljubljani tiste krofe, ki jih nisem smel jesti. Pa ni nič pomagalo, zgodba se je ponavljala vsako leto, dokler ni prerasla v zabaven spomin, ki sva se ga z Bako rada spominjala še mnoga leta. ■

Andrej Stritar

PROGRAM DELA DRUŠTVA KERINI in STRITARJI ZA LETO 2002

Upravni odbor društva Kerini in Stritarji je na svoji redni seji 20. 2. 2002 v Ljubljani sprejel naslednji program dela za leto 2002:

⊗ Izdali bomo štiri številke Trt. Ob tem bomo zadržali vsebinsko in tehnično kakovost na ravni, ki jo dosegajo zadnje številke. Še naprej bomo uveljavljali tematske številke predvsem po temah, ki se niso bile uvrščene: ekologija (spremembe v okolici Podbočja, onesnaženje, problem monokultur, prašičja farma ipd.), navadni in nenavadni hobiji (kdo med nami je astronom, kdo je zbiratelj metuljev, kaj nas dela drugačne), poklici (predstavite svoj poklic, svojo službo), prijatelji o nas (kaj o K & S ter Trtah pravijo ljudje, ki so za nas že slišali). Poseben cilj je objava vsaj ene pesmi letno z notnim zapisom.

⊗ Posodobili bomo domače strani društva na internetu po že zasnovanem konceptu Andreja Sajeta.

⊗ Še naprej bomo zbirali dokumentarno gradivo, ki bi kasneje lahko služilo za pripravo muzeja.

⊗ Raziskovanje starejše zgodovine prednikov in sorodstvenih vezi, izhajajočih iz prednikov naših pradedov in babic, bomo nadaljevali predvsem v smislu nadaljnjih povezav, kjer bo mogoče. Tu sta mišljena predvsem arhiv Slovenije in škofijski arhiv glede prednikov, ki niso zabeleženi v Leskovcu in Podbočju. Na tem področju deluje sistematsko več let Janez Banič, zato pričakujemo ob tem njegovo vodilno vlogo.

⊗ Organizirali bomo piknik s pomočjo gostilne in penziona Les v Čatežu ob Savi, ki bo v soboto, 25. maja 2002. Program bo pester kot ponavadi, predvidevamo pa kakšno presenečenje za udeležence. Oglejte si poziv na piknik!

⊗ Ostala druženja:

- pogovor z našo najstarejšo jubilentko Jožo Kerin, ki je 14. 1. 2002 napolnila 90 let,

- pogovor z Jožo Malnarič, ki je napolnila 9. 2. 2002 85 let,

- pogovor v zvezi s termalnimi vodami (Mirko Jančigaj),

- večer z diapozitivi (svetovni popotnik Andrej Stritar).

⊗ Beleženje pripovedi naših najstarejših članov in intervjujev z njimi na video- in avdiokasete kot datoteke, ki bi jih lahko uporabili npr. za predvajanje odlomkov na spletnih straneh ali za resnejše članke o Kerinih in Stritarjih.

⊗ Nadaljnje poglobljanje stikov z Društvom rodoslovcev Slovenije in uporaba ustreznega računalniškega programa za nadaljnje rodoslovne raziskave.

⊗ Zbiranje finančnih sredstev kot pomemben pogoj za izpeljavo programa dela.

⊗ Novost v našem delu: priprava skupnega srečanja vseh slovenskih družinskih društev. ■

Andrej Kerin

Marko je imel obraz porisan kot Indijanec

Novomeščana Marko Ivanetič in Jože Stritar sta bila velika prijatelja, znala pa sta drug drugemu tudi kakšno uspičiti. Ker so pri Ivanetičevih imeli psa, sta Marko in Jože šla z njim na sprehod v Ragov log. Fanta sta se igrala in ustavila na Ragovskem hribečku. Igra je utrudila Marka, ki je legel v travo in zaspal. Jože ni vedel, kaj bi delal, pa se je spomnil in Marka porisal z novim nalivnim peresom.

Potem sta se fanta podala proti domu. Na poti ju je srečala žena sodnika Černože, ki je Marku dejala:

“Kaj pa se je zgodilo s teboj, kakšen pa si?” Marko jo je debelo gledal, Jože pa se je smejal v pest.

Marko je šele doma, ko se je pogledal v ogledalo, videl, da ga je prijatelj vsega popisal in da je tak kot Indijanec, ko se odpravlja na bojni pohod.

Kot kaže, sta imela prijatelja neke neporavnane račune, ki sta jih na ta način reševala. Štirinajst dni nista spregovorila niti besede. ■

*Slavko Dokl
“Dober večer, smeh”, Novo mesto 1996*

IN MEMORIAM Milči in Mihi - Milanu Malnariču

Minilo je že nekaj časa, ko sta v istem letu umrla mama Milči in sin Miha – Milan. Načela, ki smo jih uveljavili v naših Trtah, narekujejo, da v njun spomin napišemo nekaj misli.

Vsi smo bili prijetno presenečeni, ko je Miha – Milan prišel na naše prvo srečanje pri Žolnirju leta 1995. Prišel je iz Nemčije skupaj s svojim sinom Petrom. Bil je izredno razpoložen in tudi njegov sin, ki ne zna slovensko, se je počutil prijetno.

Na srečanju ni bilo njegove mame, ker se ni počutila najbolje, in se je opravičila z obžalovanjem, da se ne more udeležiti srečanja. Odločitev je bila povzročena z bojaznijo, da ne bi zmožla sodelovati na srečanju na prostem v izredno neprimernem vremenu.

Usoda je hotela, da ju je tako kot skozi vse življenje vezala v dobrem in slabem, da sta se skoraj istočasno poslovila od življenja.

Mama Milči Jelovčan je bila rojena 11. 10. 1913 v Gorenji vasi v Poljanski dolini. Ker je bila teta Malnarič kuharica v taboru Rdečega križa, ki ga je vodil stric Malnarič v Gorenji vasi, in ker so prihajali v tabor tudi Malnaričevi fantje, se je Milči srečala z njimi. Druženje se je nadaljevalo, ko je Milči odšla na šolanje v Ljubljano, in posledica tega druženja je bila poroka 22. 5. 1932 s Slavkom, oficirjem stare jugoslovanske vojske.

17. 4. 1933 je v Sinju rodila prvega sina Miha – Milana. Kot oficirska družina so se selili iz kraja v kraj in so preko Mostarja

in Sinja leta 1939 prišli v Ljubljano. Z napadom na takratno Jugoslavijo in okupacijo Slovenije se je začelo burno in viharo življenje za Milči in njenega sina Miho – Milana, ki sta se skupaj z mo-

sta jih imela za prebivanje v hiši v Šiški, ki jo je kupil oče Jelovčan, so leta okupacije psihološko obremenila mamo in sina.

Z osvoboditvijo se psihološka mora ni olajšala, pa čeprav se je 11.

Miha - Milan in Milči Malnarič

Foto iz arhiva Anice Jančigaj.

žem in očetom Slavkom umaknila v Gorenjo vas. Tu so Nemci zaprli Slavka. Milči ga je s pomočjo očeta Jelovčana uspela rešiti iz nemških zaporov, ker je bil rojen v Italiji (Sv. Križ) in je bil izgnan v Italijo, v Ljubljano.

Ker se je tudi oče Jelovčan umaknil nemški oblasti in se preselil v Ljubljano, sta šla tja tudi Milči in Miha – Milan. Slavka so aretirali Italijani in ga internirali v Gonarsu in sta Milči in Miha – Milan ostala zopet sama. Kljub stalni pomoči očeta Jelovčana in razmeroma ugodnim pogojem, ki

5. 1945 vrnil iz partizanov, kamor se je vključil po kapitulaciji Italije, mož in oče Slavko. Živel so skupaj in Milči je 19. 7. 1946. rodila drugega sina Vladimirja, ki ga vsi poznamo pod imenom Pik. Tudi rojstvo drugega sina in brata ni izboljšalo družinskih razmer. Te so verjetno pospešile Mihovo odločitev, da se je sorazmerno mlad in brez pravega poklica 8. 9. 1956 poročil z Magdo Rogelj. Po poroki je živel pri soprogi.

Nesporazumi v družini so kljub odhodu prvega sina pripeljali do ločitve. Jelovčanova hiša je

bila nacionalizirana in dana v uporabo partizanu Slavku. Ker pa so lastniki hišo nato prodali in je ločeni soprog Slavko dobil stanovanje za novo družino, sta se Milči in sin Pik morala izseliti. Začasno sta se preselila k prvemu sinu, k Rogljevim.

Od tega trenutka se je pričelo trdo življenje za Milči. Vsi, ki so jo poznali, so bili presenečeni, ker je iz razvajene mladenke in kasneje dame postala zagrizena mati, ki je v izredno težkih pogojih uspela skrbeti za drugega sina Pika in ga vzgajati ob zelo skromni preživnini, ki jo je plačeval ločeni mož Slavko.

Miha – Milan ni bil sposoben vzdrževati stalne zakonske zveze s soprogo Magdo. Odšel je na delo v Nemčijo, se ločil od Magde in se 29. 1. 1970 poročil s Karin Rohde. V tem zakonu se je rodil sin Peter 29. 6. 1970.

V istem letu je v decembru umrl ločeni soprog in oče Slavko.

Po teh dogodkih in po preselitvi Milči k teti Milki v Gorenjo vas, kjer je živela v hiši, ki jo je svakinji zapustil oče Jelovčan, sta Milči in Pik ustalila svoje življenje. Milči je negovala teto Milko in v njeni hiši je sin Pik razvil svoje podjetje.

V tem obdobju se je začelo novo obdobje odnosov tudi med prvim sinom Mihom in mamo Milči. Vedno pogosteje je prihajal na obiske iz Nemčije in oblikovali so se novi pogledi na vsa pretekla obdobja, ki so bila dobra, žalostna in zahtevna za mamo Milči in Miho – Milana. Toliko sta doživela skupaj in vsak za sebe, da imam občutek, da ni slučaj, da sta umrla skoraj istočasno. ■

*Po pripovedovanjih in zapiskih
iz zbornika zapisal
Mirko Jančigaj
in dal v pregled
Vladimiru – Piku Malnariču.*

MOJI STARI MAMI V SPOMIN

Nekaj ur, preden je umrla Zofija Kerin, rojena Ignoti, sem ji zašepetal, da jo imam rad. Razločno sem slišal njen kratki odgovor in bil sem nagrajen bolj kot tepen nekaj ur kasneje, ko je ugasnila.

Moja stara mama je bila nekaj posebnega. Ko sem k njej prihajal na počitnice, mi je na rezino kruha, spečenega z njenimi rokami, nasula snežno belega sladkorja in mi včasih dodala še koščkov mlečne smetane, ki bi sicer končala kot skuta, da sem se zagrizel vanjo in veselo odvihral novim pustolovščinam naproti. Zvečer sem dobil veliko belo skodelo toplega mleka ter nato ob atu vanj pomakal kruh in se še nisem zavedal, da so bili to dragulji, ki mi danes bijejo v mojem srcu.

Biser, modri biser si bila, mama.

Pred smrtjo sem jo spomnil na ata, ki jo pričakuje. Sama pa je rekla, da gre ona dol. Potem gremo vsi dol, sem ji odgovoril. Potem gre dol cel svet. Potem je tisto dol gor in gor je dol in svet stoji na glavi. Mama je šla dol, če je ljubezen greh, sovraštvo pa vrlina, če je resnica izkrivljena laž, če od lenobe je edino slabše delo in če napuh je blažja skromnost.

Po smrti svojega moža, našega ata, je zgroženo pristopila in mi

rekla, da je ostala sama, čisto sama. Ves čas od takrat naprej se ni več vedla enako kot nekoč. Bila je izgubljena tako kot deklica v gozdu. Nekoč domače je postalo tuje, njene oči so začele begati, iskati moža, kot bi čoln iskal svoj pristan. Z atovo smrtjo je njen čoln odrinil od obale in nikoli več ga ne bo nazaj.

Največja v življenju je ljubezen. En sam srčni utrip za nekoga drugega je plačilo za vse utripe od rojstva do smrti. Mama je umrla zaradi šibkega srca. Krepki del njenega srca je umrl že takrat.

A tudi njeno šibko srce je bilo dovolj, neskončnokrat dovolj. Ko sem ji tik pred smrtjo rekel, da jo imam rad, je takoj rekla - "enako". ■

Gregor Cuzak

POZIV NA PİKNIK

Lokacija piknika je bila dogovorjena na pikniku pri Krainerjevih fantih leta 1999. Dogovorjeno je bilo in kasneje verificirano na upravnem odboru društva, da bo naslednji piknik v letu 2002 pri "Lesovem kozolcu".

Dogovori so obveza, ki jo s tem prvim obvestilom začinjamo izpolnjevati.

Piknik 2002 bo v soboto, 1. junija 2002.

Pri Žlegarju (depandansa gostilne Les, nad katero stoji na novo zgrajeni kozolec): Prostor za piknik je predviden na terasi pred depandanso, na tlakovanem dvorišču do kozolca in pod kozolcem. Prostor za igre bo na travniku, ki je desno od dovozne poti do depandanse.

Dostop do Žlegarja: Na priloženi kartici je vrisana lega depandanse. Najprimernejši je dostop po cesti skozi vas Cerina v smeri proti vasema Zejno in Sobenja vas do odcepa za Dobeno. Takoj po odcepu za Dobeno se zavije desno na dovozno pot do depandanse. Ob vsej dovozni poti je predviden prostor za parkiranje.

Preskrba z jedačo in pijačo: Po ustaljeni navadi smo na piknikih odvisni od lastne iniciativnosti in marljivosti (Poenostavljeno: hrano in pijačo moramo prinesiti s seboj.). Pod kozolcem je vzidan velik žar ("roštilj"), v rezervi bo še prenosni in eventualno še s seboj prineseni.

Ker posamezniki in skupinice ne prinesejo vsega s

seboj, bo možno pijačo in del prehrabnenih potreb zadovoljiti s postrežbo iz depandanse gostilne Les.

Zabava in igre: Zabava bo odvisna od naše dobre volje. Prostor za piknik je na zelo lepem kraju pod hribom Straža, v katerem se po mišljenju nekaterih nahaja veliko pozitivne energije. Ugotovljene so tudi lokacije, kjer je ta pozitivna energija najboljčutljivejša. Kje je to mesto, naj bo raziskano ob dogodkih na pikniku.

Posebnost tega piknika: V razgovorih pri pripravljanju piknika smo naleteli na iniciativo in istočasno pripravljenost mladenke, da se poroči (uradno verificira) na našem pikniku 2002 z mladeničem iz našega klana in člana društva. Idejo je obravnaval odbor društva in ocenil, da je naš piknik odprt za vse prijatelje, ki se želijo z nami in pod našimi pogoji poveseliti, in da tudi poroka na našem pikniku ne bo motnja, temveč zanimiva razširitev vsebine dogajanj. Iz teh zaključkov izhaja tudi

poziv vsem mladenkam in mladcem iz našega klana, da si izberejo naš piknik za usodni – uradni korak v novo obdobje.

Zavarovanje: V primeru slabega vremena piknik ni ogrožen, ker je pod kozolcem in v prostorih depandanse dovolj zasilne strehe.

Vse ostale podrobnosti bodo v naslednji številki Trt. ■

OB PİKNIKU

V obvestilu za piknik 2002 je navedeno, da smo se lokacijo zanj izbrali na pikniku 1999 na Bizeljskem, kasneje pa jo je potrdil odbor. Iniciator predloga je bil Franci Les, ki je vključil tudi predlog, da se za piknik 2004 določi lokacija pod kozolcem pri gostilni Gadova peč v Podbočju. Tudi ta del dogovora je bil sprejet in nato na odboru potrjen.

Pri začetnih dogovorih je bil kot lokacija določen Francijev kozolec. To poimenovanje zahteva nekaj pojasnil.

Kozolec je na prvi pogled popolnoma normalni "toplar". Podrobnejši ogled pa odkrije njegove dodatne dimenzije. Ima namreč svojo nadgradnjo, ki je skrita v popolnoma normalne zunanje dimenzije kozolca. V prvem nadstropju so zgrajeni prostori, ki utemeljujejo pravilnost imena, da je to "Francijev kozolec".

Prvi prostor je atelje, to je delovni prostor umetnika Francija. V iskanju najprimernejšega izražanja svojega jaza in v iskanju notranjega miru je Franci vse to našel v slikanju. Atelje ni velik, je pa prijeten in intimen prostor za sproščanje navdiha in omogoča trdo in vztrajno delo.

Iz ateljeja se pride v nov prostor (v smeri vzdolž kozolca), dnevni prostor, ki takoj predstavi Francijevo osebnost, ki si želi občasnega srečanja s prijatelji. Sorazmerno velika soba ima veliko lončeno peč, ki v hladnih dneh zagotavlja prav prijetno toploto in ima kurišče v ateljeju.

Iz te sobe se pride v naslednji prostor, ki je razdeljen na spalnico, v kateri sta dvojna postelja in zibelka, v kateri je našla svoje mesto Francijeva vnukinja, in na ko-

palnico. V drugem nadstropju kozolca so še spalni prostori za izjemne goste, ki tudi prespijo pri Franciju.

Vse opisano je v popolnoma novem kozolcu, ki je bil zgrajen na istem mestu kot stari, ki je zgorel. Požar, ki ga je povzročil zamašeni dimnik in se je pričel na strešnem delu kozolca sredi noči, je sicer priklical zadovoljivo moštvo gasilcev z opremo. Ker je bilo vse skupaj sredi zime pri izredno nizki temperaturi (bilo je 17 stopinj mraza), gasilske naprave niso delovale. Pri iskanje rešitve je 25 gasilcev in Franci opazovalo, kako ogenj sistematsko požira kozolec od streh navzdol. V takratnem ateljeju, ki je bil samo en prostor v celem prvem nadstropju, je imel tudi slike, ki so jih pustili umetniki, ki so bili pri njem na koloniji. Vse slike so mu zgorele, ker so se prepozno domislili, da če ne morejo gasiti zaradi mraza, bi vsaj nekaj umetnin lahko rešili.

Optimizem in volja sta omogočila, da je danes postavljen opisani novi kozolec. Francijevo slikarstvo pa daje pečat tudi opremi v depadansi. Glavni prostor, kjer je udobnega prostora za 40 gostov (bilo jih je že tudi 50) in v katerem je poleg centralnega ogrevanja zagotovljena tudi prijetna toplota velike lončene peči, je opremljen s Francijevimi slikarskimi deli.

Klet, v kateri se je v preteklosti prešalo grozdje, je zaradi prepisov, ki ne dovoljujejo prešanja in kletarjenja za prodajo vina iz kupljenega grozdja, predelana v vinoteko. Preša na kamen je še vedno intaktna in je prevzela vlogo prijetnega "sanka". Za njo so v steni maketno predstavljeni trije leseni sodi, iz katerih se lahko

natoči odprto vino. Pred prešo je prostor, v katerem je dolga miza za goste, ob stenah pa so lepo opremljeni, s kovanimi vrati zaprti prostori (tabernaklji) z različnimi buteljkami vina. Na zidu na nasprotni strani preše je velika podoba Francijevega zavetnega svetnika Franciška Asiškega. Ob sliki je nameščen tudi zvonček s potezno vrvjo, da si gostje, ko so že razneženi zaradi zaužitja dobrega alkohola, lahko zaželjijo ob svetniku izpolnitev svojih želja.

Iz opisanega je razvidno, da ima piknik 2002 tudi svojo dodatno vsebino. Spoznati našega umetnika, njegove stvaritve in prostor, kjer ustvarja, je marsikomu dodatni izziv in podpora odločitvi, da bo prišel k Žlegarju.

Franci bo omogočil, da si bomo ob manjših skupinah in pod njegovim vodstvom lahko ogledali tudi njegov atelje.

Ogled in uporaba kleti pa vsem obiskovalcem na voljo po njihovih potrebah in možnostih. ■

Mirko Jančigaj

LONČKI ZA ZAČIMBE

Foto Daša Kerin Cerkovnik.

Material:

- ⊗ stekleni kozarčki s pokrovčki,
- ⊗ barve za steklo,
- ⊗ konturna barva za steklo,
- ⊗ barva za trde podlage.

Ob pomladanskem pospravljanju lahko spremenimo videz kuhinje z novimi lončki za začimbe.

Na steklene kozarčke s konturno barvo napišemo, kaj bomo v njih shranili, lahko pa z njo narišemo tudi okrasni vzorec. Nanašamo jo brez čopiča neposredno iz tube. Steklene kozarčke bomo pobarvali z barvami za steklo v živahnih tonih. Najbolje je izbrati barve na vodni osnovi, ker nimajo neprijetnega vonja, napake pri poslikavi pa brez težav odstranimo pod tekočo vodo. Dobro je vzeti bolj obstojne barve, da bomo lončke brez skrbi lahko pomili. Barve Deca select so barve na vodni osnovi, ki jih po sušenju na zraku 30 minut pečemo v pečici na 170 °C. Takrat se šele popolnoma posušijo in utrdijo ter so kasneje odporne na pomivanje v stroju.

Tudi pokrovčke lončkov pobarvamo, da se bodo ujemali s kozarčki. Za barvanje pokrovčkov uporabimo barvo za trde podlage.

Namesto nove podobe v kuhinji lahko lončke napolnimo tudi z nekoliko drugačnimi začimbami. Tako lončke lahko krasijo napisi: ščepec sreče, ustvarjalni

navdih, študijska uspešnost, vedno sveža ljubezen ..., napolnimo pa jih z majhnimi pisanimi bonboni.

Skratka, veliko ustvarjalnega navdiha in veselja ob ustvarjanju vam želim. ■

Daša Kerin Cerkovnik

Lani sem se za pusta našemila v mravljico. Tudi letos bomo imeli v šoli pustno rajanje. Bila bom Pika Nogavička. Komaj že čakam. ■

Maša Dornik iz Podbočja

“Mravljica”
Maša Dornik, 9 let.

Pa še ena o Jožetovem dedu (1848–1915)

Pred sto leti, v časih Andreja in Uršule Stritar, je bil imeniten dogodek že to, če je šel kdo iz Sv. Križa v Kostanjevico. Dekla v Stritarjevi gostilni, starejša teta, imena ne vem, je bila nekega dne zelo pridna, tako pridna, da ji je gospodar Andrej rekel: “Jutri boš šla pa v Kostanjevico!” – Drugo jutro je vstala navsezgodaj, pospravila, se odpravila v Kostanjevico in se hitro vrnila. Ko jo Andrej zagleda, jo vpraša: “Kaj ne boš šla v Kostanjevico?”

“Saj sem že bila.”
“Kako? Kdaj?” se začudi Andrej.
“Ravnokar sem se vrnila.”
“No, pa pojdi še enkrat.”
Ženska se je obrnila in šla v Kostanjevico še enkrat. ■

*Povedala Zofka Longo
Zapisal Janez Banič*

TEMA ZA PRIHODNJO ŠTEVILKO: PREDSTAVITE SVOJ POKLIC

Uredništvo Trt je na svojem sestanku sklenilo, da bomo z naslednjo številko, ki izide v maju 2002, začeli uresničevati program dela in kot osrednjo temo predlagamo predstavitev poklicev.

Veselo na delo!